

Naši fretce vypadaly chlupy na ocase. Nyní ho má již měsíc holý. Co by mohlo být příčinou? Existuje nějaká léčba, třeba mastička nebo vitamíny?

Alopecie, tzn. snížené množství chlupů na určité oblasti těla (řídnutí či vypadání srsti), je u fretek poměrně častým problémem. V rámci diferenciálních diagnóz je třeba odlišit tři základní typy poruch osrstění- infekci, hormonální onemocnění a jiné, často nespecifické příčiny. Z infekčních příčin bývá u fretek potvrzena dermatofytoza, svrab a dermatitis bakteriálního původu. Z poruch endokrinního systému (tzn. hormonální) jsou nejzávažnější hyperestrogenismus (přetrvávající estrus, tzn. příliš dlouhá říje), funkční rudiment vaječníku po kastraci (tzv. zbytková ovariální tkáň) a hyperadrenokorticismus (onemocnění nadledvinek). Relativně velkou část alopecií představuje tzv. sezonní línání/sezonní alopecie. V tomto případě je ztráta srsti lokalizována na malý okrsek, většinou pouze na ocas. Příčina těchto sezonních ztrát srsti není prozatím jasná, často je dostačující úprava diety a doplnění některých vitamínů a stopových prvků. Tento stav není nijak vážný, ale je nutno odlišit, zda se nejedná o počáteční projevy neoplazie nadledvinek.

Velmi důležitá pro diagnostiku je již samotná anamnéza. Jsou vnější projevy stále stejné nebo dochází k progresi (zhoršení) onemocnění? Nebo existují i období přechodného zlepšení? Například dermatofytoza může vykazovat postupné zlepšení stavu a hojení s nápadným zhoršením v případě narušení imunitního stavu (jiné onemocnění, vakcinace). Byly podobné změny na kůži pozorovány u někoho jiného ve společné domácnosti s fretkou? Pokud někdo v rodině (často děti) má podobné kožní afekce, lze předpokládat, že se jedná o kožní mykozu se zoonotickým potenciálem, případně o napadení ektoparazity (mohou u člověka vyvolat přechodné záněty kůže s tvorbou puchýřků). Je alopecie provázána svěděním (pruritem)? Pomocí této otázky se snažíme odlišit příčinu infekční od metabolické (tj. většinou endokrinopatie, případně potravní alergie). Zatímco alopecie vyvolané primárně infekční příčinou jsou spojeny s pruritem, u většiny hormonálních alopecií svědění zpočátku chybí. Velkou výjimkou je však fretčí hyperadrenokorticismus, kdy příčina svědění prozatím není objasněna. Důležitým údajem je také původ zvířete a jak dlouho je v domácnosti- dermatofytoza a svrab se projeví brzy po získání zvířete. A samozřejmě velmi důležité je vědět stáří pacienta a zda byla provedena kastrace. Symetrická alopecie a otok vulvy u samic do věku tří let jsou s velkou pravděpodobností důsledkem funkční zbytkové ovariální tkáně, naopak stejné projevy u fretek nad tři roky častěji souvisí s poruchou funkce kůry nadledvinek. Také je potřeba zmínit změny v dietě, přechod na nová krmiva či pamlsky (i u fretek se vyskytuje alergie na některé složky krmiva).

Protože kožní změny mohou být projevem systémového (celkového) onemocnění, je potřeba fretku vyšetřit komplexně a poté se teprve podrobněji podíváme na samotnou pokožku a srst. Pozornost se věnuje symetričnosti změn, kvalitě srsti, výskytu stroupků, krust a mazu, přítomnosti parazitů, zda jsou chlupy zlámané atd. Sledujeme také, zda nedošlo ke změně vybarvení (hypo nebo hyperpigmentace). Pokud na kůži objevíme nějaké změny, provádíme další dermatologické vyšetření (např. kožní seškrab, kultivaci možných dermatofytních plísní, otiskové preparáty...). Avšak v posledních letech se u většiny fretčích alopecií nevyskytují žádné změny na kůži. V těchto případech se převážně jedná o poruchu nadledvinek, příp. syndrom zbytkové ovariální tkáně, proto je součástí vyšetření i pečlivé sonografické vyšetření dutiny břišní.

Terapie infekčních alopecií je lokální a systémová, závisí samozřejmě na příčině. Na lokální léčbu používáme medikované šampony, emulze, případně masti, spreje či spot-ony proti parazitům. Často je nutno použít i systémová antibiotika (ať na primární příčinu či sekundární bakteriální zánět), která se podávají několik týdnů, případně antimykotika.

Alopecie hormonálního původu jsou převážně způsobeny poruchou funkce nadledvinek, tzv. hyperadrenokorticismem. V posledních letech bylo prokázáno, že narůstající koncentrace gonadotropinů, která je vyvolána ztrátou zpětné vazby po kastraci, stimuluje hormonální aktivitu

kůry nadledvin, případně způsobí neoplazie této oblasti. Neoplazie jsou u fretek v drtivé většině benigní, tj. adenomy, někdy se jedná o hypertrofii.

Klinickými projevy jsou symetrické alopecie s otokem vulvy u kastrovaných samic, návraty projevů sexuální aktivity, poruchy močení u samců (vyvolané cystickými změnami na prostatě), někdy i hypertrofie mléčné žlázy a velmi často pruritus. Kůže většinou nevykazuje známky poškození, pouze drobné stroupky po drbání. Alopecie začíná převážně brzy zjara (počátek říjového období), může spontánně odeznít. Další rok se objeví opět a na konci léta již neodezní. Takové zvíře je třeba důkladně klinicky vyšetřit, někdy již pouhou palpací (prohmatem) dutiny břišní lze objevit drobné tužší masy v blízkosti ledviny. Velmi často je také prováděno sonografické vyšetření, které umožní odlišit zda a která nadledvinka je postižena, případně zda je přítomna zbytková ovariální tkáň.

Někdy se pro upřesnění diagnózy také stanovují hladiny určitých hormonů v krvi.

Poruchy činnosti nadledvinek lze řešit chirurgicky, tj. odstraněním postižené nadledviny, nebo pomocí hormonálních léků (GnRH-agonisté, např. deslorelin), případně kombinací obou možností.

Jak vidíte, za poruchy v osrstění se může schovat „banální“ zánět či pár blech, ale i dosti závažný problém. Proto mi nezbývá, než vám doporučit návštěvu u vašeho veterinárního lékaře, který provede potřebnou diagnostiku a poradí vám vhodnou terapii.

MVDr. Lenka Chylíková
Animal Clinic